ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 1

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1929 R.

OD REDAKCJI

Pokrewny charakter naszego wydawnictwa oraz „Przemysłu Chemicznego", który z dniem dzisiejszym rozpoczyna trzynasty rok działalności, skłoniły Redakcję i Wydawców obydwu czasopism do zainicjowania współpracy, której istota określona jest w odezwie, jaką niżej zamieszczamy:

W wyniku porozumienia, osiągniętego między Redakcjami: „Przemysłu Chemicznego" i „Wiadomości Przemysłu Chemicznego"—od dnia 1-go stycznia r. 1929 rozpoczynamy ścisłą współpracę obu czasopism w następującej formie:

Prenumeratorowie „Przemysłu Chemicznego" otrzymywać będą bez żadnych dodatkowych opłat organ Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", poświęcony oświetlaniu spraw gospodarczych. Dotychczasowi odbiorcy „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" otrzymywać będą bez żadnych dodatkowych opłat w przeciągu jednego roku „Przemysł Chemiczny" — organ Chemicznego Instytutu Badawczego i Polskiego Towarzystwa Chemicznego, poświęcony omawianiu zagadnień techniczno-chemicznych.

„Wiadomości Przemysłu Chemicznego" ukazywać się będą, jak dotychczas, dwa razy na miesiąc, zaś „Przemysł Chemiczny" od bieżącego roku również będzie się ukazywał dwa razy na miesiąc. Oba czasopisma zmieniają format, stosownie do przepisów Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i ukazywać się będą w formacie A. 4 (210×297 mm.).

„Wiadomości Przemysłu Chemicznego" zaprzestają przyjmowania bezpośredniej prenumeraty, którą uskuteczniać można tylko w stosunku do „Przemysłu Chemicznego" — łącznie z „Wiadomościami Przemysłu Chemicznego". „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" nadal rozsyłane będą bezpłatnie wszystkim członkom Związku Przemysłu Chemicznego oraz tym instytucjom i osobom, które otrzymują egzemplarze gratisowe. Łączna administracja „Przemysłu Chemicznego" i „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" mieści się w Chemicznym Instytucie Badawczym w Warszawie (Żoliborz, ul. Łączności), natomiast administracja „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" w zakresie egzemplarzy rozsyłanych bezpłatnie oraz działu „Produkty wytwórczości krajowej" mieści się nadal w Związku Przemysłu Chemicznego w Warszawie (ul. Czackiego 14).

Redakcje obydwu czasopism sądzą, że omawiana symbioza przyczyni się w dużej mierze do sprawniejszego i pogłębionego pełnienia służby informacyjnej w stosunku do naszych czytelników.

Redakcja „Przemysłu Chemicznego"

(—) Prof. Dr. Kazimierz Kling.

Redakcja „Wiadomości Przemysłu Chemicznego"

(—) Inż. Tadeusz Zamoyski.

W ten sposób, nie pozbawiając samodzielnego i niezależnego charakteru redakcyjnego zarówno „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", jak „Przemysłu Chemicznego" — pragniemy uzupełnić treść obydwu czasopism: informacjami natury techniczno-naukowej, których pozbawieni byli dotychczas czytelnicy „Wiadomości", oraz przeglądem zagadnień gospodarczych, jakie w małym tylko stopniu uwzględniał dotychczas „Przemysł Chemiczny".

WŚRÓD KSIĄŻEK

W ostatnich tygodniach ukazały się dwa wydawnictwa, poświęcone pokrewnym dziedzinom pracy przemysłowej: to VI Rocznik Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych oraz Sprawozdanie Związku Polskich Hut Żelaznych. Obydwa wydawnictwa obejmują sprawozdanie z działalności rzeczonych instytucyj za r. 1927, oba też charakteryzują się jasnym i przejrzystym rozkładem treści oraz rzeczowem ujęciem przedmiotu.

Rocznik Związku Metalowców — obszerniejszy niż zazwyczaj—ma być „wydaniem przygotowawczem, czyli niejako jeneralną próbą wydawnictwa, które z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu planuje się na r. 1929". Po przedmowie w pięciu językach, zamieszczone jest właściwe sprawozdanie z działalności Związku Przemysłowców Metalowych za r. 1927, obejmujące zarówno sprawozdanie Centrali, jak oddziałów i grup zawodowych. W dziale rozpraw zamieszczone są referaty, dotyczące ustawodawstwa pracy, wykaz niewyrabianych w kraju maszyn, oraz przegląd obecnego stanu polskiej wytwórczości w dziedzinie maszyn włókienniczych i obrabiarek. Sprawozdanie uzupełnia spis fabryk metalowych w Polsce oraz skorowidz wytwarzanych artykułów.

Całość wydana jest na pięknym papierze ilustracyjnym, w poprawnej szacie graficznej.

Nieco odmienny układ znajdujemy w Sprawozdaniu Związku Polskich Hut Żelaznych. Tutaj główny nacisk położono na przedstawieniu działalności hutnictwa żelaznego Polski oraz zaznajomieniu czytelników z rozwojem hutnictwa na tle zagadnień ogólno-gospodarczych. Na wstępie sprawozdania znajdujemy przegląd sytuacji gospodarczej kraju naszego w r. 1927, w dalszych rozdziałach obrazowany jest rozmiar produkcji w roku sprawozdawczym i zestawiony z wytwórczością w latach ubiegłych oraz przedwojennym rokiem 1913. Porównania dokonane są w liczbach bezwzględnych oraz wskaźnikach i ilustrowane licznemi wykresami i zestawieniami. Specjalne rozdziały obejmują zagadnienie surowców hutniczych, paliwa, stanu zatrudnienia i spraw robotniczych. Końcowe działy dotyczą spraw taryfowo-komunikacyjnych, traktatowo-celnych oraz eksportowych.

Całość wydana jest wzorowo: specjalną uwagę zwracają wykonane na kredowym papierze doskonałe reprodukcje fotografij wnętrz hut oraz przycięcie całości książki do znormalizowanego formatu papieru.

Omawiane sprawozdania stanowią tak wyraźny postęp w dotychczasowych metodach obrazowania działalności naszych organizacyj przemysłowych, że zasługują na szczególne wyróżnienie. Jedynie zbyt późny termin, w jakim ukazały się oba wydawnictwa — po roku od zakończenia okresu sprawozdawczego — mógłby budzić pewne wątpliwości, gdyż podobne publikacje powinnyby być zaktualizowane nieomal na dzień dzisiejszy.

KRONIKA

Dn. 17 grudnia 1928 odbyło się nadzwyczajne ogólne zebranie członków Związku Przemysłu Chemicznego, poświęcone wyborowi jednego radcy do Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi. Zebraniu przewodniczył z urzędu Główny Komisarz Wyborczy do Izby Łódzkiej — p. Inż. Karol Bayer. Po zagajeniu zebrania przez Prezesa Związku p. Dr. J. Landaua i stwierdzeniu prawomocności, Komisarz Wyborczy zarządził tajne wybory, w których wyniku głosami wszystkich obecnych wybrany został p. Inż. Włodzimierz Płużański, Dyrektor Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce" w Zgierzu — na radcę Izby Łódzkiej. Stosownie do przepisów regulaminu wyborczego — ogólne zebranie, poświęcone wyborom, nie mogło obejmować żadnych innych spraw i zostało wobec tego zamknięte natychmiast po ujawnieniu wyników głosowania.

Dn. 17 grudnia 1928 odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem między innemi przyjęto w poczet członków Związku następujące firmy:

1) Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych Sp. Akc., fabryka kalafonji i terpentyny, Warszawa, Warecka 15.

2) Angielsko - Szwedzko - Polski Przemysł Gumowy „Gentleman", Łódź, Aleksandrowska 156.

W dniu 20 grudnia odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu ostatnie posiedzenie Komisji Chemicznej dla zebrania materjałów do nowej taryfy celnej. Przedmiotem obrad było określenie stawek dla licznych artykułów, dla których poprzednio decyzja musiała być odraczana, względnie uzgadniana z wynikami prac celnych w innych dziedzinach.

Na zakończenie — przewodniczący, p. prof. E. Trepka, scharakteryzował metody pracy Komisji, naszkicował ogólnie osiągnięte rezultaty i podziękował zarówno prezesom podkomisyj, jak sekretarzowi, jak wreszcie wszystkim biorącym udział w paroletnich pracach Komisji.

Obecny na zebraniu Naczelnik Wydziału Polityki Przemysłowej Min. Przemysłu i Handlu w imieniu Rządu podziękował Komisji, wyrażając uznanie dla jej wysiłków.

Z dniem 1 stycznia 1929 biuro Komisji Chemicznej przestaje istnieć. Wszelkie wnioski lub uwagi, dotyczące nowej taryfy, należy odtychczas kierować do Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

W wyniku Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 5 grudnia 1928 o ustanowieniu sądów pracy w m. st. Warszawie — Związek Przemysłu Chemicznego został wezwany do wskazania 3-ch kandydatów na ławników i 6-ciu kandydatów na zastępców do sądów pracy oraz 1-go kandydata na ławnika i 2-ch kandydatów na zastępców — do okręgowego sądu pracy. Związek przedstawił właściwie kandydatury za pośrednictwem Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie.

Dowództwo Kadry Marynarki zwróciło się do nas z prośbą o poparcie w następującej sprawie: Kadra Marynarki, przysposobienie rezerw przy Związku b. Uczestników Powstań Narodowych, składa się z ochotników, którzy odbywają ćwiczenia poza godzinami pracy, 3 razy tygodniowo, pozatem zajmują się normalną pracą tak umysłową, jak i fizyczną. Wśród nich znajdują się ludzie różnych zawodów, którzy nie posiadają żadnej pracy. Dowództwo Kadry zwraca się z uprzejmą prośbą, aby w razie zapotrzebowania pracowników zatrudniać ochotników Kadry. Adres Kadry: Warszawa, Bracka 18, m. 30.

NA MARGINESIE

Kiedy podczas konkursów hipicznych, urządzanych ku uświetnieniu pobytu króla Amanullaha w Warszawie, któryś z jeźdźców spadł z konia, król wyraził podobno swe głębokie ubolewanie, że obywatela goszczącego go kraju skrócą o głowę: w myśl bowiem zwyczajów Afganistanu, niezręczni zawodnicy życiem przypłacają podobne przewinienia.

Analogiczny odruch powstaje w umyśle każdego Europejczyka, gdy czyta w pewnym naukowym kwartalniku, wychodzącym w Warszawie, bezceremonjalne wynurzenia jednej z naszych inspektorek pracy, publikującej wiadomości, jakie zdobyła w czasie pełnienia swych czynności urzędowych. Oto pani inspektorka udaje się do fabryki chemicznej, przebywa w niej parę kwadransów, zapewne składa ze swych spostrzeżeń raport władzy zwierzchniej. W Europie tutaj kończyłby się pierwszy rozdział inspekcji; dalej bylibyśmy świadkami jakowejś komisji, sprawdzającej wnioski rewidenta, wreszcie następowałyby właściwe zarządzenia.

U nas inaczej. Pani inspektorka pisze artykuł, zatytułowany pełną nazwą fabryki, podaje szereg szczegółów, ujawnianych przez przedsiębiorstwo na żądanie władzy tylko jej przedstawicielom, komponuje niektóre dane, tendencyjnie oświetla sytuację, ukrywa niekorzystne dla idei przewodniej artykułu—lecz korzystne dla fabryki—liczby, konkluduje wreszcie niedwuznacznem sugerowaniem myśli zamknięcia fabryki.

I teraz Europejczyk zaczyna się stawać Amanullahem: „Mniejsza — myśli — że napisano niezręczny artykuł, który sprostować łatwo, bo naszpikowany jest nieścisłościami — ale przecież autorka zdradziła urzędową tajemnicę, pogwałciła zasadnicze obowiązki urzędnika. A gdzież art. 24 Ustawy o państwowej służbie cywilnej?"

Lecz w naszych warunkach — to afgańskie rozumowanie. Wprawdzie nie ucina się u nas głów zwyciężonym gladjatorom, ale też kwitnie urzędnicza swawola!

Nie dajemy oczywiście wiary pogłoskom, jakie rozsiewają niechętni osobie, tak dla nas osobiście sympatycznej, jaką jest autorka owego nieszczęsnego artykułu. Mówią mianowicie, że kiedy po godzinnej obecności w fabryce, powróciła ona do domu, zapadła na złośliwą migrenę. Wezwany lekarz nie potrafił określić przyczyny choroby. „A może to zatrucie organizmu związkiem chemicznym!" — zawołała pacjentka Lekarz skwapliwie potwierdził przypuszczenie. I to miała być istotna przyczyna pasji autora!

Dalecy jesteśmy od podobnie złośliwych supozycyj. Utalentowaną autorką i zasłużoną działaczką niewątpliwie rządziła najlepsza wola; ale czemu przybrała ona formę, która właśnie stanowić może objaw zatrucia organizmu związkiem chemicznym?

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 102 z dn. 22 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 909 Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 10 grudnia 1928 w sprawie wykazów płacy pracowników umysłowych.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia wszystkie zakłady pracy, zatrudniające pracowników umysłowych, obowiązane są prowadzić dokładne wykazy płacy, z których każdy pracownik umysłowy pobierający wynagrodzenie może z łatwością przekonać się o wysokości swego wynagrodzenia oraz wszelkich uskuteczniających potrąceniach. Rozporządzenie wchodzi w życie dn. 22 marca 1929.

E C H A

Z dn. 1 stycznia r. b. została zlikwidowana Komisja Chemiczna do prac nad nową taryfą celną. Dotychczasowi współpracownicy Komisji przechodzą na inne stanowiska, mianowicie: p. Dr. Stefan Grzybowski — do Departamentu Przemysłowego Min. Przemysłu i Handlu, w charakterze kierownika referatu do spraw przemysłu rolnego i mineralnego w Wydziale Wielkiego Przemysłu, p. Inż. Wacław Tymowski — do Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, w charakterze sekretarza Komisji Technologji Chemicznej Polskiego Komitetu Normalizacyjnego; prócz tego, powierzone mu będą wszystkie sprawy, związane z ulgami celnemi, pozwoleniami na przywóz i t. p.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	550	zł.
Alkohol metylowy techniczny	—	„
„ „ czysty 99%	—	„
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.68	„
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,74	„
„ granulowany za 1 kg % N_2	1,94	„
Azotan amonowy	103.60	„
Benzen handlowy 90%	91	„
„ czysty	103	„
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	25	„
Chlorek cynku (ług 50%)	55	„
Chlorek wapna bielący	40	„
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22	„
Chloroform czysty	900	„
„ „pro narcosi"	1.900	„
Fenol czysty	275	„
Formalina 30%	260	„
Fosfory rachowskie surowe	3.50—4	„
Gliceryna farmaceutyczna 30 Bé	319	„
„ techniczna	200	„
Karbid	58—62	„
Karbolineum	45	„
Klej kostny	250	„
Klej skórny	400	„
Krezol	135	„
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110	zł.
Kwas mrówkowy 85%	241	„
„ siarkowy 60° Bé	6,32	„
„ solny bez arsenu	—	„
„ octowy techn. 30%	110	„
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25	„
„ kostna odklejona 30% P_2O_5	20	„
Naftalen surowy prasowany	34,50	„
„ czysty w łuskach	65	„
Octan sodu	140	„
„ ołowiu	270	„
Oleina zwierzęca destylat	295	„
„ „ saponifikat	285	„
Oleum 20%	19,95	„
Pirydyna czysta za 1 kg.	12	„
Smoła preparowana	27,50	„
Siarczan amonu	43	„
Siarczek sodu 60/62%	66	„
Soda amonjakalna	26	„
„ kaustyczna	61	„
Sól glauberska kalcynowana niemielona	18	„
Stearyna	260	„
Superfosfat 16%	13,12—13.76	„
Toluen czysty	103	„

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku. Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11.